

V Bruselu dne 8.4.2014
COM(2014) 217 final

ZPRÁVA KOMISE

**EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉ CENTRÁLNÍ BANCE,
EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU
REGIONŮ**

Zavedení eura v Lotyšsku

ZPRÁVA KOMISE

EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉ CENTRÁLNÍ BANCE, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Zavedení eura v Lotyšsku

1. ÚVOD

Dne 9. července 2013 dospěla Rada k rozhodnutí, že Lotyšsko splnilo nezbytné podmínky pro přijetí eura a že výjimka ze zavedení jednotné měny má být zrušena s účinkem od 1. ledna 2014¹.

Lotyšsko podobně jako všechny členské státy, které přijaly euro po první vlně (1999–2002), použilo pro přechod na euro scénář tzv. „velkého třesku“, což znamená, že eurobankovky a euromince získaly status zákonného platidla dnem přijetí eura². Dvoutýdenní období dvojího oběživa, během něhož byly v oběhu zároveň euro i lotyšský lat, umožnilo postupné stažení latové hotovosti. Tento úspěšný přechod na euro opět potvrdil, že krátké období dvojího oběživa je dostačující, pokud je přechod na euro dobře připraven³. Převážná většina lotyšských občanů (79 %) vnímala přechod na euro jako hladký a efektivní⁴.

Tato zpráva navazuje na dvě zprávy Komise o praktických přípravách na zavedení eura v Lotyšsku⁵ a podává přehled nejdůležitějších aspektů procesu přechodu na euro ze zpětného pohledu, přičemž se zaměřuje na přípravy na výměnu hotovostního oběživa, období dvojího oběživa, opatření proti nekalým cenovým praktikám a nesprávnému vnímání cen, cenové trendy a vnímání cen a komunikační kampaň týkající se eura. V relevantních případech uvádí zpráva rovněž doporučení Komise týkající se dalších možných opatření, která by měly lotyšské orgány přijmout, a formuluje závěry, jež mohou být cenné pro přechody na euro v budoucnu.

¹ Rozhodnutí Rady 2013/387/EU ze dne 9. července 2013 o přijetí eura Lotyšskem ke dni 1. ledna 2014 (Úř. věst. L 195, 18.7.2013, s. 24).

² Členské státy první vlny zaváděly euro podle „madridského“ scénáře, který zahrnoval přechodné období v délce tří let (jednoho roku v případě Řecka).

³ V Estonsku, na Slovensku a ve Slovinsku trvalo období dvojího oběživa rovněž dva týdny, na Maltě a Kypru jeden měsíc.

⁴ Bleskový průzkum Eurobarometr 393 provedený na místě ve dnech 16.–18. ledna 2014 je k dispozici na adrese:
[http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/communication/polls/index_en.htm].

⁵ Evropská Komise, Dvanáctá zpráva o praktických přípravách na budoucí rozšíření eurozóny (COM(2013) 540 final ze dne 23. července 2013) http://ec.europa.eu/economy_finance/pdf/2013/twelfth_report_on_the_practical_preparations_en.pdf; http://ec.europa.eu/economy_finance/pdf/2013/thirteenth_report_on_the_practical_preparations_en.pdf; a Třináctá zpráva o praktických přípravách na budoucí rozšíření eurozóny (COM(2013) 855 final ze dne 3. prosince 2013) http://ec.europa.eu/economy_finance/pdf/2013/thirteenth_report_on_the_practical_preparations_en.pdf.

2. PŘECHOD NA EURO

2.1. Přípravy na výměnu hotovostního oběživa

Výměna hotovostního oběživa je pravděpodobně nejviditelnější stránkou přechodu na jinou měnu, neboť se dotýká v podstatě všech finančních institucí, podniků a občanů. Hladký a efektivní průběh této výměny závisí na řádném dodání eurohotovosti všem dotčeným stranám a na tom, zda jsou banky a podniky dobře připraveny na mimořádnou zvýšenou pracovní zátěž.

Po provedení veřejné soutěže bylo v mincovně Staatliche Münzen Baden-Württemberg (Stuttgart, Německo) vyraženo 400 milionů euromincí s lotyšskou národní stranou. Deutsche Bundesbank zapůjčila přibližně 110 milionů eurobankovek různých nominálních hodnot.

Banky a podniky byly před koncem roku 2013 postupně vybaveny eurohotovostí. Předzásobení úvěrových institucí bylo zahájeno 1. listopadu 2013. Standardní druhotné předzásobení velkých zákazníků obchodních bank začalo 10. prosince 2013 a menším firemním zákazníkům, kteří využili zjednodušeného druhotného předzásobení, byla eurohotovost poskytována od 27. prosince 2013. Poštovní úřady obdržely eurohotovost prostřednictvím druhotného předzásobení bankou Citadele. Celková hodnota eurobankovek a euromincí v rámci předzásobení činila 283,2 milionu EUR.

Pro veřejnost bylo připraveno 800 000 počátečních sad obsahující kombinaci lotyšských euromincí všech nominálních hodnot (hodnota sady 14,23 EUR), tj. zhruba jedna sada na domácnost, které byly od 10. prosince 2013 dostupné v obchodních bankách, na poštách a v pobočkách lotyšské centrální banky (Lotyšská banka). Do 1. ledna 2014 se prodalo přibližně 644 000 počátečních sad euromincí. Ze zpětného pohledu se obecné pravidlo eurozóny, že je zapotřebí zhruba jednu počáteční sadu euromincí na domácnost, ukázalo v případě Lotyšska jako příliš optimistické. Zbývající počáteční sady si od 1. ledna 2014 mohou zakoupit sběratelé a společnosti zabývající se prodejem mincí. Od 10. prosince 2013 bylo k dispozici 95 000 zvláštních sad pro maloobchodníky (z nichž každá obsahovala 200 EUR), přičemž do 1. ledna 2014 se jich prodalo zhruba 70 000. Několik obchodních bank připravilo rovněž individuální počáteční sady euromincí přizpůsobené průměrné poptávce svých firemních zákazníků.

V kontextu zvýšeného bezpečnostního rizika byl vypracován bezpečnostní akční plán, jenž stanovil opatření ke zvýšení bezpečnosti přepravy hotovosti specializovanými společnostmi během přechodu na euro. Byl též vytvořen zvláštní akční plán pro řešení případných nepříznivých povětrnostních podmínek. Několik týdnů před přechodem na euro a po něm poskytovala státní policie bezplatný doprovod vozidlům pro převoz hotovosti Lotyšské banky, obchodních bank a společností pro přepravu hotovosti.

Zejména ve dnech na konci prosince 2013 musely obchodní banky a poštovní úřady zvládnout mimořádně vysoký objem hotovosti. Aby se usnadnila logistika stahování latových mincí, měly společnosti pro přepravu hotovosti a obchodní banky k dispozici standardní mobilní kontejnery na shromažďování, skladování a přepravu mincí.

V bankovním sektoru Lotyšska působí 25 bank s 371 pobočkami, z čehož 19 bank s 321 pobočkami poskytuje pokladní služby. Pro usnadnění přechodu na euro některé banky v posledních týdnech roku prodloužily svou pracovní dobu. Obchodní banky budou poskytovat neomezené služby výměny hotovosti bez poplatku až do 30. června 2014.

Lotyšská banka spolu s Lotyšskou federací zaměstnavatelů nabízela od konce září 2013 školení pro pracovníky manipulující s hotovostí a účetní, a to obecně o eurohotovosti

i konkrétně o bezpečnostních prvcích. Těchto školení se účastnili zejména maloobchodníci a poštovní zaměstnanci. Zaměstnanci bank dostali od svých zaměstnavatelů zvláštní školení o obecných zásadách zavedení eura a jeho důsledcích pro bankovní služby, jakož i o dostupnosti bankovních služeb kolem 1. ledna 2014.

S cílem zlepšit dostupnost služeb výměny hotovosti zejména ve venkovských oblastech hrála při výměně hotovosti aktivní roli Lotyšská pošta (Latvijas Pasts). Služby výměny hotovosti nabízí široké veřejnosti na 302 poštovních úřadech do 31. března 2014 (s možností prodloužení až o další tři měsíce).

Podle průzkumu, který uskutečnila Komise na konci prosince 2013⁶, držela většina lotyšských občanů eurohotovost již před přechodem na euro: 43 % mělo eurobankovky (56 % ze zahraničních cest, 46 % po výměně v bance v Lotyšsku) a 60 % mělo euromince (57 % ze zahraničních cest a 48 % z počáteční sady).

Výměna hotovostního oběživa v Lotyšsku byla dobře připravena a zorganizována.

Banky, podniky i občané byli náležitě zásobeni eurohotovostí v předstihu před samotnou výměnou oběživa.

S ohledem na lotyšské zkušenosti by měl být standardní odhad počtu sad mincí, které mají být vyrobeny pro širokou veřejnost, revidován směrem dolů.

2.2. Období dvojího oběživa

Dvoutýdenní období dvojího oběživa, během něhož bylo v oběhu zároveň euro i lotyšský lat, skončilo 14. ledna 2014.

Všech 1 061 bankomatů v Lotyšsku bylo připraveno na výběr eur nejpozději v 1 hodinu ráno 1. ledna 2014. Bankomaty byly zásobeny eurohotovostí (převážně v nominálních hodnotách 10, 20 a 50 EUR) zejména během posledních dnů měsíce prosince 2013. Bankovky v hodnotě 5 EUR byly od 1. ledna 2014 k dispozici ve 242 bankomatech a od 14. ledna 2014 v dalších 460 bankomatech. V polovině ledna 2014 představovaly bankovky v hodnotě 5 EUR jednu třetinu vydaných eurobankovek. Platební terminály u obchodníků přešly na euro okamžitě dne 1. ledna 2014. V současnosti je 99,3 % terminálů kompatibilních s jednotnou oblastí pro platby v eurech (SEPA). Zákazníci bank byli vybízeni k častějšímu používání elektronických plateb, zejména v prvních dnech po 1. lednu 2014. Během období dvojího oběživa byly platební karty použity pro 6,6 milionů transakcí v celkové hodnotě 122 milionů EUR. Ve srovnání s lednem 2013 vzrostlo používání elektronických plateb v lednu 2014 o 20–30 %

Některé bankovní pobočky, jakož i všech šest hotovostních přepážek Lotyšské banky dne 1. ledna 2014 poskytovaly hotovostní služby. Poštovní úřady, které jsou obvykle v sobotu uzavřeny, byly v sobotu 4. ledna otevřené s cílem zjednodušit výměnu hotovosti obyvatelstvu zejména v odlehklých a venkovských oblastech.

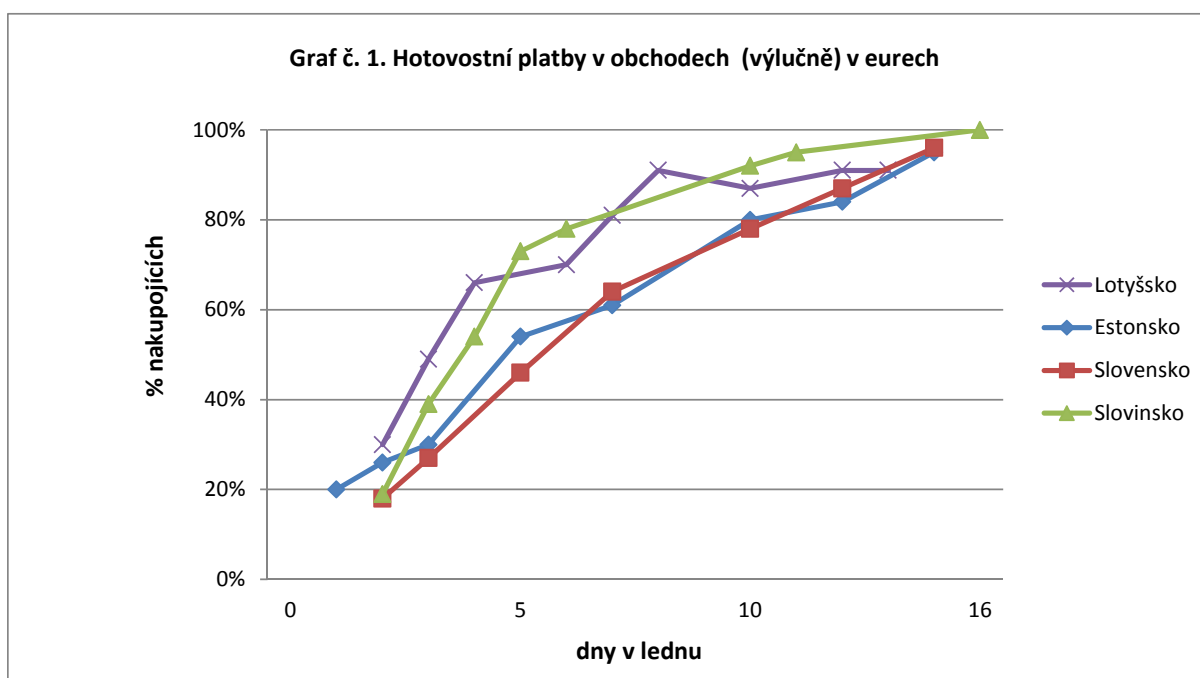
Díky pečlivým přípravám banky a pošty zvýšenou pracovní zátěž v období dvojího oběživa zvládly dobře. Několik bank zaměstnalo pro hotovostní operace na pobočkách další pracovníky. Maloobchodům a dalším firemním zákazníkům byly aktivně poskytovány služby shromažďování hotovosti. Na pobočkách byla upravena zařízení pro přepočítávání a skladování hotovosti.

⁶ Bleskový průzkum Eurobarometr 390 provedený na místě ve dnech 28. a 30. prosince 2013 je k dispozici na adrese: http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/communication/polls/index_en.htm.

Do 9. ledna 2014 bylo vyměněno přibližně 120,15 milionu EUR, a to v největších obchodních bankách, na něž připadá 77 % celkové zákaznické základny (vyměněno celkem 98,9 milionu EUR), na poštách (16,1 milionu EUR) a v Lotyšské bance (5,15 milionu EUR). Počet a objem výběrů z bankomatů zůstal v prvních dnech měsíce ledna stejný, jako když se platilo laty. Do 6. ledna 2014 bylo na euro převedeno 98 % prodejních automatů.

Podle průzkumu, který Komise provedla v Lotyšsku mezi 16. a 18. lednem 2014⁷, nemělo 88 % dotázaných při výměně latové hotovosti nebo výběru eurohotovosti v bankách v prvním lednovém týdnu žádné problémy. To je méně než během přechodu na euro v Estonsku (95 %), avšak celkově to odpovídá situaci při minulých přechodech⁸.

Graf č. 1 zachycuje vývoj hotovostních plateb výlučně v eurech v období dvojího oběživa v Lotyšsku ve srovnání s Estonskem, Slovenskem a Slovinskem.

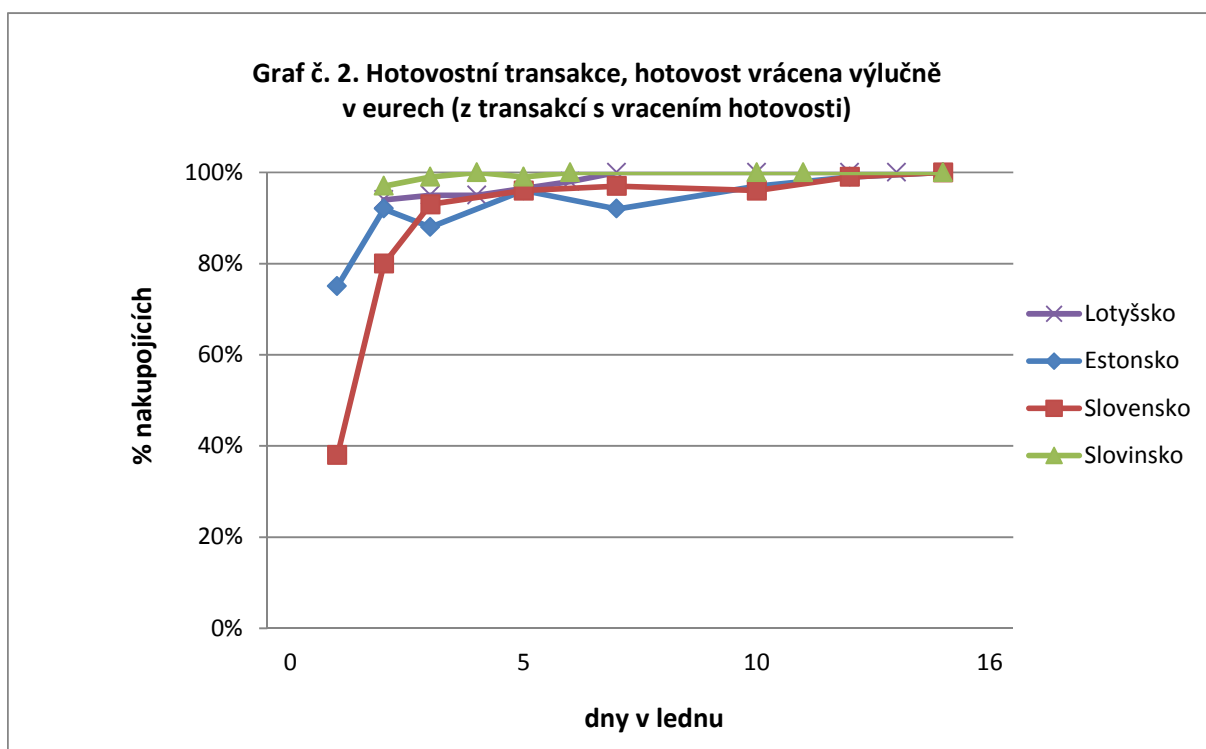

Již v první pracovní den po přechodu na euro (2. ledna 2014) platil relativně vysoký podíl obyvatel (30 %) používajících hotovost pouze eurem. Dne 4. ledna již platily výlučně eurohotovostí dvě třetiny dotazovaných občanů. Poté se podíl plateb eurohotovostí s blížícím se koncem období dvojího oběživa postupně zvyšoval s výjimkou pátku 10. ledna 2014, kdy se snížil z 91 % na 87 %, ale následující pondělí se opět rychle vrátil na 91 %. Celkově byl vývoj plateb eurem rychlejší než v Estonsku a na Slovensku, avšak méně vyrovnaný než ve Slovinsku.

Také maloobchodní sektor zvládl náročný proces zavádění eura a manipulaci se dvěma měnami dobře. Maloobchodníci byli dobře zásobeni eurohotovostí a nebyly hlášeny žádné větší problémy s tvořením front. Jak ukazuje graf č. 2, již 2. ledna dostali zákazníci nazpět peníze u 94 % všech hotovostních transakcí výlučně v eurech. Tento podíl se 7. ledna zvýšil na 100 % a na této úrovni setrval až do 14. ledna 2014.

⁷ Bleskový průzkum Eurobarometr 393 (viz poznámka pod čarou 4).

⁸ Tento podíl činil na Slovensku 90 %, na Kypru 88 %, na Maltě 85 % a ve Slovinsku 96 %.

Průzkum Komise uskutečněný bezprostředně po skončení období dvojího oběhiva ukazuje, že velká většina Lotyšů (79 %) vnímala přechod na euro jako hladký a efektivní⁹.

2.3. Stahování původní měny

Ačkoli objem latové hotovosti v oběhu se snižoval již od začátku roku 2013, stažení latové hotovosti z oběhu představovalo zvláštní výzvu.

Značný podíl latové hotovosti v oběhu byl stažen ještě před přechodem na euro. Do 31. prosince 2013 se hodnota latů v oběhu snížila ve srovnání s lednem 2013 zhruba o 50 % (z 1,2 miliardy LVL na 630,8 milionu LVL).

Celkem muselo být staženo 293 milionů mincí (757 tun). Likvidace latových mincí začala dne 5. září 2013. Do 31. prosince 2013 bylo zničeno 33 % odhadovaného objemu latových mincí. S cílem snížit latovou hotovost již před 1. lednem 2014 nabízely některé banky svým klientům od října 2013 možnost bezplatného vložení latových mincí na spořicí účty. Lotyšská banka navíc umožňuje neomezenou a bezplatnou výměnu latových mincí za latové bankovky. Obchodní banky zintenzivnily propagaci bezhotovostních plateb u klientů. S cílem snížit před 1. lednem 2014 počet latových bankovek s vysokou hodnotou, které jsou v oběhu, byly společnosti zabývající se přepravou hotovosti i podniky vybízeny k tomu, aby neobjednávaly bankovky s vysokou nominální hodnotou.

⁹ Bleskový průzkum Eurobarometr 393 (viz poznámka pod čarou 4).

Přechod na euro byl v Lotyšsku dobře připraven a měl hladký průběh.

Bankomaty a prodejní terminály byly převedeny včas a banky a pošty dobře zvládly zvýšenou pracovní zátěž v období dvojího oběživa. Maloobchodníci se dobře vyrovnali s náročným procesem přechodu na euro a nakládání se dvěma měnami zároveň. Byli dobře zásobeni eurohotovostí a podle průzkumu Komise již 2. ledna 2014 obdrželo 94 % dotazovaných občanů vrácenou hotovost pouze v eurech¹⁰.

3. PŘEDCHÁZENÍ NEKALÝM CENOVÝM PRAKTIKÁM A NESPRÁVNÉMU VNÍMÁNÍ CEN

Široká veřejnost pociťovala obavy z možného dopadu zavedení eura na ceny. Proto bylo obzvláště důležité, aby lotyšské orgány přijaly potřebná opatření s cílem zabránit nekalým praktikám a korigovat nesprávné vnímání vývoje cen.

Od ledna 2013 se sledují ceny 120 položek často kupovaného zboží a služeb v nejoblíbenějších prodejních místech v sedmi největších městech Lotyšska. Mezi sledované služby patří ty, u kterých je na základě zkušeností z předchozích přechodů na euro největší pravděpodobnost zvýšení cen v důsledku zavedení eura, jako například kadeřnictví, restaurace a kavárny a autoopravny. Výsledky tohoto sledování jsou pravidelně zveřejňovány na webových stránkách ministerstva hospodářství a na stránkách věnovaných přechodu na euro.

Dodržování požadavků na uvádění cen a jejich přepočítávání (například pravidel pro zaokrouhlování) v období dvojího uvádění cen i provádění memoranda „Povlivného subjektu zavádějícího euro“ sledují Středisko pro ochranu práv spotřebitelů (CRPC), nevládní organizace chránící práva spotřebitelů, státní potravinářská a veterinární správa a státní daňová správa. Od 1. října 2013 začaly intenzivní kontroly. Po první zvláštní zprávě Evropské komise o praktických přípravách Lotyšska na zavedení eura se celkový počet příslušných inspektorů významně zvýšil (nyní 346 inspektorů).

Povinné dvojí uvádění cen v letech i v eurech bylo zahájeno 1. října 2013 a bude trvat do 30. června 2014. Od října 2013 bylo provedeno 14 849 kontrol (celkový počet plánovaných kontrol: 28 000). Středisko CRPC a Sdružení na ochranu zájmů spotřebitelů vykonaly 14 849 kontrol a porušení zjistily v 5 486 místech prodeje. Nejčastějším zjištěným nedostatkem bylo v 4 245 případech nesprávné přepočítání cen. Druhým nejčastějším nedostatkem byly problémy s dvojím uváděním cen (1 720 případů). Ke konci ledna 2014 byly tyto nedostatky napraveny v 4 231 prodejních místech. Ve 2 453 případech k nápravě došlo na místě za přítomnosti inspektora CRPC. V 39 případech byla uložena pokuta až do výše 500 LVL (711,44 EUR). Správní řízení byla doposud zahájena v 83 případech. Státní potravinářská a veterinární správa provedla 4 454 cenových kontrol (porušení zjištěna v 186 místech prodeje) a státní daňová správa vykonala 79 kontrol (porušení zjištěna v 22 místech prodeje). Počet nedodržení požadavků na dvojí uvádění cen s postupem času klesá.

Lotyšští občané obecně považovali dvojí uvádění cen za užitečné vodítko ke srovnání cen, které jim zároveň pomáhá zvyknout si myslet v nové měně. Podle průzkumu Komise uskutečněného v lednu¹¹ téměř tři čtvrtiny (74 %) dotázaných Lotyšů považovaly dvojí uvádění cen za velmi nebo spíše užitečné. Kromě toho se jich 84 % domnívalo, že je vždy

¹⁰ Bleskový průzkum Eurobarometr 393 (viz poznámka pod čarou 4).

¹¹ Bleskový průzkum Eurobarometr 393 (viz poznámka pod čarou 4).

(44 %) nebo většinou (40 %) provedeno správně, což odpovídá výsledkům z předchozích přechodů na euro.

Na dotaz o přepočítávání cen vyjádřilo 46 % lotyšských občanů názor, že přepočítání cen na euro je podle nich někdy (33 %), často (10 %) nebo velmi často (3 %) nesprávné. Tento výsledek se pohybuje mezi výsledky z minulých přechodů na euro.

Dne 12. července 2013 byla zahájena kampaň „Poctivý subjekt zavádějící euro“, která vyzývá podniky, aby se zavázaly, že přechodu nezneužijí pro vlastní prospěch, budou dodržovat pravidla pro přechod na euro a poskytnou svým zákazníkům nezbytnou pomoc. Tato kampaň probíhá podle vzoru dobrovolných iniciativ, které s úspěchem proběhly při předchozích přechodech na euro. Řídí ji ministerstvo hospodářství. Účastníci kampaně mají právo používat nálepku se zvláštním logem „Poctivý subjekt zavádějící euro“, která prokazuje jejich účast, a jsou uvedeni na „bílé listině“ na internetových stránkách projektu zavedení eura. Do konce ledna 2014 se do kampaně „Poctivý subjekt zavádějící euro“ zapojilo 1 224 společností (přes 11 000 prodejních míst) nabízejících zboží či služby. Účastní se jí i pět největších maloobchodních řetězců. Dohoda o poctivých cenách je velmi důležitou iniciativou s cílem předcházet potenciálním podvodům s cenami a vyvracet nesprávné vnímání cen. Ve srovnání s celkovým počtem podniků v Lotyšsku, původně plánovaným cílem (alespoň cca 10 000 společností neboli 30 000 prodejních míst) a zkušenostmi z minulých přechodů na euro¹² se zdá, že účast v tomto projektu mohla být vyšší.

Od 1. října 2013 mohou spotřebitelé podávat středisku CRCP stížnosti prostřednictvím zvláštní telefonní linky vyhrazené pro stížnosti a obecné informační linky o euru, e-mailem a poštou. Stížnosti řeší středisko CRCP nebo spolupracující nevládní organizace nejpozději do 48 hodin po jejich podání. Obavy, které občané dosud vyjadřovali, se převážně týkaly otázek, jako je dvojitá uvádění cen a uplatňování pravidel pro zaokrouhlování. Stížnosti týkající se možného zvýšení cen v souvislosti se zavedením eura hodnotila lotyšská rada pro hospodářskou soutěž.

Lotyšsko zavedlo dvojitá uvádění cen a iniciativu týkající se poctivých cen v souladu s doporučeními Komise¹³. Lotyšské orgány by měly i v budoucnu zajistit, aby všechny stížnosti občanů byly řádně prošetřeny, a nadále sledovat správné uplatňování memoranda „Poctivého subjektu zavádějícího euro“ po dobu trvání kampaně.

Účast na iniciativě týkající se poctivých cen byla ve srovnání s předchozími přechody na euro spíše slabá. Země zavádějící euro by měly usilovat o míru účasti na dohodě dosahující alespoň 75 %.

¹² Do odpovídajících projektů bylo v Estonsku zapojeno 526 subjektů, na Kypru asi 7 600 podniků, na Maltě zhruba 7 900 podniků a na Slovensku zhruba 20 000 prodejních míst.

¹³ Doporučení Komise ze dne 10. ledna 2008 o opatřeních k usnadnění budoucího přechodu na euro (Úř. věst. L 23, 26.1.2008, s. 30).

4. CENOVÉ TRENDY A VNÍMÁNÍ CEN

4.1. Cenové trendy

Přechodu na euro v Lotyšsku předcházelo období velmi nízké a místy i záporné inflace. K dezinflaci přispívaly především energetické produkty a v menší míře i neenergetické průmyslové zboží a v poslední době také nezpracované potraviny. Tyto trendy se podobají těm, které vykazují agregované údaje eurozóny a země sousedící s Lotyšskem.

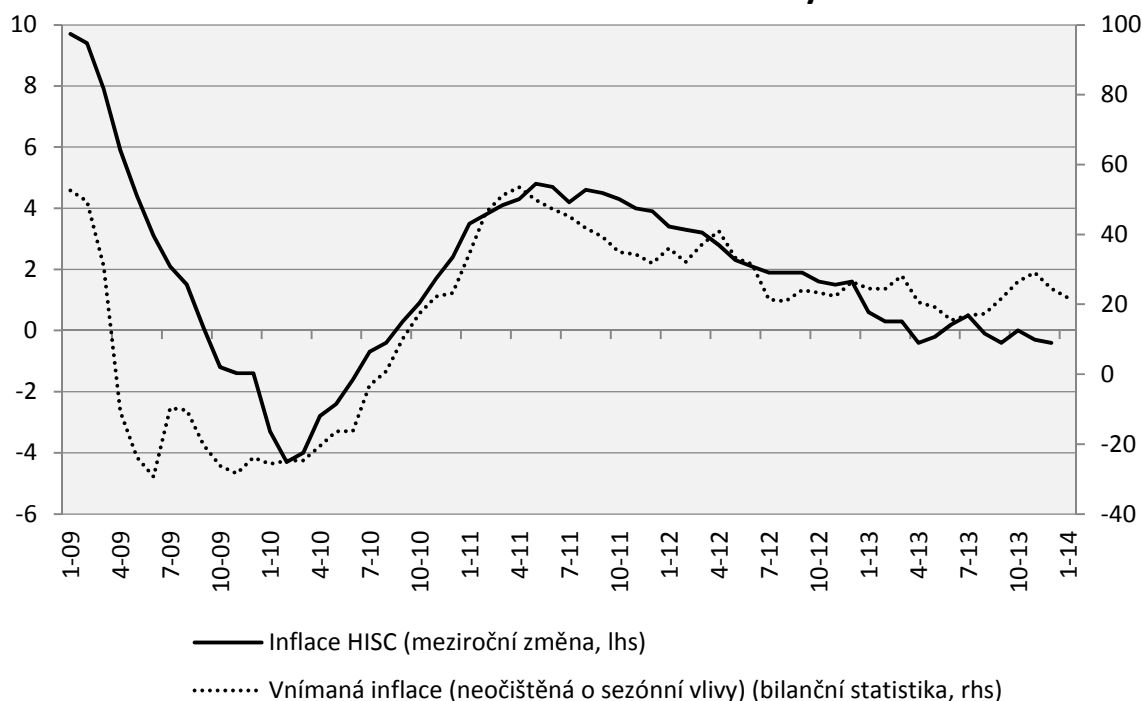
V souladu se zavedenou praxí po přijetí eura v jiných členských státech hodlá Eurostat připravit vyhodnocení vývoje cen po přechodu na euro v Lotyšsku, jakmile budou k dispozici dostatečné údaje. Zveřejnění příslušného oznámení Eurostat plánuje na květen 2014.

4.2. Vnímání cen

Podle nedávného průzkumu Komise¹⁴ se většina Lotyšů (57 %) domnívá, že po zavedení eura inflace v zemi poroste (ve srovnání s 55 % Estonců, 19 % Slováků, 66 % Kypřanů, 37 % Malťanů a 52 % Slovinců těsně po zavedení eura v jejich zemích), a pouze 19 % bylo toho názoru, že vstup do eurozóny pomůže Lotyšsku udržet cenovou stabilitu.

Vnímaná inflace v Lotyšsku od svého vrcholu na jaře 2011 až do poloviny roku 2013 trvale klesala, což poměrně přesně zrcadlilo skutečný vývoj inflace. V období od července do listopadu 2013 však vnímaná inflace vzrostla, přestože roční inflace měřená indexem HISC klesla do záporných hodnot. Zatímco tento nárůst vnímané inflace v situaci, kdy skutečná inflace klesala, mohl být důsledkem blížícího se přechodu na euro, je obtížné určit konkrétní příčinu, která toto vnímání v kontextu zavádění eura vyvolala. V době kolem přechodu na euro, v prosinci 2013 a lednu 2014, se vnímaná inflace snížila. Údaje ze společného spotřebitelského průzkumu ukazují, že inflace neočištěná od sezónních vlivů poklesla v lednu na 21,9 oproti 24,6 v prosinci.

Vnímaná a skutečná inflace v Lotyšsku

¹⁴ Bleskový průzkum Eurobarometr 393 (viz poznámka pod čarou 4).

5. KOMUNIKACE TÝKAJÍCÍ SE EURA

Po rozhodnutí Rady ze dne 9. července 2013 zahájily lotyšské orgány intenzivní fázi provádění komunikačních činností v souvislosti s přechodem na euro.

Konečná verze „Komunikační strategie pro přechod na euro v Lotyšsku“, která byla schválena dne 22. října 2012 pracovní skupinou pro veřejnou informovanost a komunikaci týkající se zavedení eura, stanovila pokyny pro informační kampaň o zavádění eura. Z kvantitativního hlediska bylo cílem kampaně zajistit dobrou informovanost 90 % všech obyvatel o veškerých praktických aspektech přechodu na euro.

Komunikační kampaň, kterou koordinovalo ministerstvo financí, zahrnovala směs komunikačních nástrojů (informační materiály zasílané do domácností, semináře a školení, kampaň v sociálních médiích, televizi a tisku) a zaměřovala se na různé skupiny (např. širokou veřejnost, školní děti, zranitelné skupiny, podniky). Doplnkové komunikační činnosti provádělo státní kancléřství, ministerstvo hospodářství, lotyšská centrální banka, ministerstvo školství a vědy, lotyšské sdružení obchodních bank a další veřejné i soukromé instituce.

Od roku 2012 se v regionech konaly pravidelné semináře, regionální akce a regionální fóra pro podniky, pracovníky manipulující s hotovostí a zranitelné skupiny. Lotyšská konfederace zaměstnavatelů, lotyšská obchodní komora a lotyšské sdružení obchodníků pořádaly workshopy pro podniky, které informovaly o kampani „Poctivý subjekt zavádějící euro“ a zahrnovaly setkání s vládními úředníky a ekonomy.

Dne 12. září 2013 se v Rize konala konference o přechodu na euro, kterou společně uspořádaly Lotyšská banka, Evropská centrální banka, Evropská komise a ministerstvo financí.

Mediální kampaň byla zahájena v září 2013 různými televizními spoty, jejichž smyslem bylo zaujmout veřejnost a vysvětlit praktické aspekty přechodu na euro. Kampaň doplnila reklama v tisku, rozhlasu, na internetu i na venkovních plochách. Při výběru médií se věnovala zvláštní pozornost tomu, aby se informace dostaly k zranitelným skupinám v odlehklých oblastech a k rusky mluvící populaci.

Pro informování učitelů a školních dětí distribuovalo ministerstvo školství do všech škol informační brožury pro učitele a vytvořilo komiksy, které se měly zařadit do školních osnov.

Na osoby se zrakovým a sluchovým postižením bylo cíleno několik akcí, které zahrnovaly školení o podobě nových bankovek a mincí, bezpečnostních prvcích a obecných aspektech přechodu na euro.

Koncem roku 2013 byly do všech domácností doručeny informační materiály v pěti regionálně upravených verzích včetně verze v ruštině, které vytvořilo ministerstvo financí spolu s Evropskou komisí. Krátce poté Evropská centrální banka a Lotyšská banka společně rozeslaly letáky o vzhledu bankovek a mincí a o bezpečnostních prvcích.

V rámci dohody o partnerství uzavřené mezi lotyšským ministerstvem financí a Komisí dne 10. července 2012 a následné grantové dohody podepsané dne 30. dubna 2013 přispěla Evropská komise na provádění komunikační strategie finančními prostředky až do výše 50 % způsobilých nákladů na komunikační činnosti. Kromě toho Komise financovala putovní výstavu o euru, která proběhla v Rize a dalších významných lotyšských městech od září 2013 do ledna 2014, uspořádala seminář pro lotyšské novináře a spolupracovala na konferenci o přechodu na euro v září 2013. Komise rovněž poskytla různé publikace a provedla průzkumy veřejného mínění Eurobarometr před obdobím dvojího oběhiva, v jeho průběhu a po jeho skončení.

Evropská centrální banka spolupracovala s Lotyšskou bankou s cílem využít synergie a maximalizovat dopad komunikačních kampaní. Evropská centrální banka poskytla publikace a výstavu ECB o euru, spolupořádala konferenci o přechodu na euro v září 2013 a prováděla mediální informační kampaň zaměřenou na vzhled a bezpečnostní prvky eurobankovek a euromincí, základní fakta a data týkající se přechodu na euro.

Komunikační a informační kampaň pro veřejnost přispěla k hladkému přechodu na euro. I přes pozdější zahájení byly různé cílové skupiny patřičně informovány o praktických aspektech přechodu na euro, a to včetně specifických skupin, jako jsou menšiny, obyvatelé v odlehlých oblastech, mladí lidé a starší generace. Lze mít za to, že cíle 90 % dostatečně informovaných obyvatel Lotyšska bylo dosaženo, neboť 89 % Lotyšů si připadalo o euru dobře informováno¹⁵. Kromě toho je celkově 80 % spokojeno s informacemi, které poskytovaly lotyšské orgány. Míra podpory eura dosáhla 52 % (průzkum v Lotyšsku v lednu 2014), přičemž počátkem roku 2013 byla poměrně nízká (33 %, průzkum v Lotyšsku v lednu 2013). Aby se tato míra dále zvýšila, doporučuje se pokračovat v určitých informačních činnostech a nadále sledovat veřejné mínění, pokud jde o aspekty související s eurem. Předmětem obav je pro lotyšské obyvatele nadále zejména vliv eura na ceny a nekalé cenové praktiky¹⁶. Proto se doporučuje pokračovat v dohledu nad dvojitým uváděním cen, správným uplatňováním pravidel pro přepočítávání a zaokrouhlování a vývojem cen obecně ještě po několik dalších měsíců.

¹⁵ Bleskový průzkum Eurobarometr 393 (viz poznámka pod čarou 4).

¹⁶ Bleskový průzkum Eurobarometr 393 (viz poznámka pod čarou 4).